

Општина Бајина Башта – SWOT анализа

Територија општине Бајина Башта се налази у западном делу Републике Србије, и према административној подели припада Златиборском управном округу. У географском смислу, Општина припада Планинско-котлинско-долинској макрорегији, тачније Старовлашко – рашкој висиви (јужни део Општине – подручје Таре) и области Подриња и Подгорине у северном делу Општине. Обухват Општине је укупне површине 374 км², на коме се налази 23 насеља и на коме живи 10.675 становника. Простор Општине ограничен је са севера и запада током реке Дрине и копненим делом преко планинских гребена Таре, Звијезде и Стоца (државна граница са БиХ, у дужини од 56 км), са североистока Подрињско-ваљевским планинама (граница са општином Љубовија и градаом Ваљевом), са истока планинама Црном Гором и Јеловом гором (према општини Косјерић), а са југа Кадиначом, Пониквама и зоном Таре са административним подручјем града Ужица. Веома је важно истаћи положај града Бајине Баште у односу на Национални парк „Тара“, који је удаљен 10 км од границе парка и то је њему најближе градско насеље. Тако повољан положај града у односу на ближи округ утиче повољно на многе градске садржаје као што су: туризам и угоститељство, здравство, малу привреду, превоз путника итд.

Тренутно стање планске документације о природним непогодама за општину Бајина Башта захтева ажурирање и допуну постојећих планских докумената у складу са елементарном непогодом која се десила током маја 2014. године. Постојећа документација је непотпуна о ризицима од могућих природних непогода, као и о последицама које су изазвале или могу изазвати. Посебно се при допуни планских докумената мора инсистирати на учешћу јавности "public participation".

Општина Бајина Башта не поседује довољан капацитет локалних органа, стручних служби и консултаната за савремени приступ управљању ризицима од природних непогода, као и неадекватан мониторинг природних, природно-антропогених и антропогених процеса у циљу заштите од природних непогода. Тренутно стање карактерише и непостојање јединствене базе података (Геопортал) о просторном размештају одређених природних непогода, мониторинг као и раног упозорење за случај природне непогоде .

Стање укупног система заштите од природних непогода у општини Бајина Башта није задовољавајуће, посебно у односу на просторне аспекте управљања ризиком. Савремен концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода (простори који могу бити угрожени било којом природном непогодом: поплаве, бујице, клизишта итд., треба ограничити у планирању или условити адекватним мерама заштите), па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво.

Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора општине Бајина Башта , односно ограничења за његово коришћење, *потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода* у функцији просторног планирања. На бази сазнања и истраживања направила би се листа тачака и ареала могућих ризика, вероватноће појављивања,

обима последица и на основу тога дефинисање намене површина у оквиру планова као и планове заштите и приоритета заштите у планирању простора Републике.

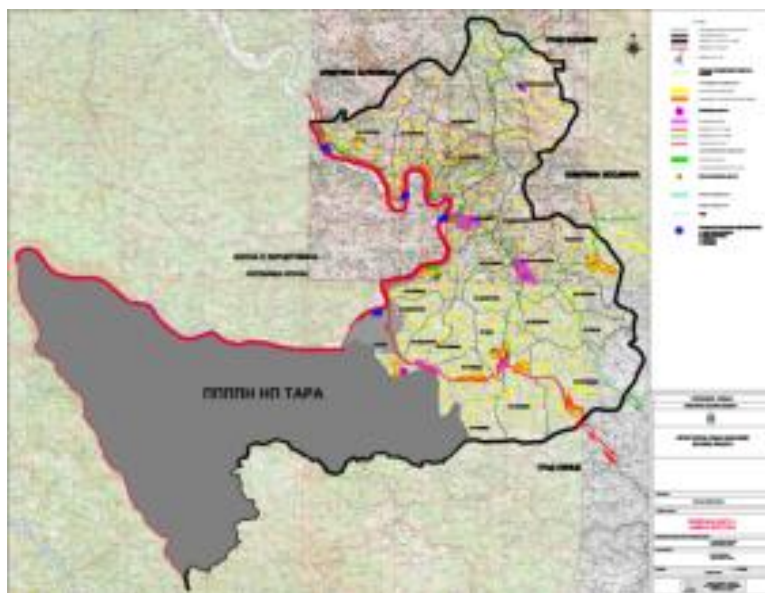
Општина Бајина Башта још нема завршену **Процену угрожености од елементарних непогода и других несрећа**, јер још увек траје регистравање свих природних непогода које су се десиле на територији Општине. Неопходно је као саставни део Процене да се ураде **мултихазардне карте**, које су први и најважнији корак у дефинисању ризика од природних непогода на територији Бајина Башта.

Синтезна SWOT анализа природних непогода у стратешким документима за општину Бајина Башта

СНАГЕ (постојеће)	СЛАБОСТИ (унутрашње)
<ul style="list-style-type: none"> – Постојећа просторно-планска документација (ПП Општине, План генералне регулације Бајине Баште и План генералне регулације насеља Перућац); – Регистрована клизишта и ерозија на Рефералној карти Заштите; – Предвиђена издвајања из буџета општине за израду неопходне документације за процену и смањење угрожености територије општине природним непогодама; – Пораст свести о потреби планирања заштите од природних непогода на локалном нивоу, спровођења анализе, детерминисања и управљања ризицима од природних непогода. 	<ul style="list-style-type: none"> – Некомплетна просторно-планска документација за различите врсте природних непогода; – Недовољан капацитет и обученост локалних органа, стручних служби и консултаната за савремени приступ управљању ризицима од природних непогода; – Постојање површина деградираних рецентним ерозивним процесима, клизиштима и бујичним токовима, а одсуство адекватног мониторинга; – Не постојање Стратегије заштите од природних непогода на нивоу општине; – Непостојање јединствене базе података о просторном размештају природних хазарда, односно детерминисање потенцијално критичних зона (мултихазард карте).
МОГУЋНОСТИ (развојни потенцијали)	ПРЕТЊЕ (развоју)
<ul style="list-style-type: none"> – Повећање степена геолошке истражености и проучености простора у погледу нестабилности и сеизмичности терена; – Израда мултихазард карата на основама ГИС технологија (карте сеизмичности терена, ерозионих подручја, катастра клизишта, плавних зона, итд.); – Формирање одељења и кадра који би се бавио природним хазардима на нивоу општине (земљотресима, клизиштима, одронима, бујицама, итд.); – Иницирање и подстицање осигурања од природних непогода учешћем свих осигуравајућих компанија; – Израженије укључивање јавности "public participation"; – Могућност медијске презентације проблема, потреба и резултата везаних за заштиту од природних хазарда на нивоу општине. 	<ul style="list-style-type: none"> – Неусаглашено секторско планирање и слаба координација надлежних институција, служби и организација; – Непостојање локалних кадрова за реамбулацију базних подлога (карта сеизмичке активности, ерозије земљишта, плавних зона, катастри клизишта, бујичних токова, противбујичних објеката, противпожарна карта, карте мултихазарда...) и примену савременог приступа управљању ризиком од природних непогода; – Даљи негативан утицај антропогеног фактора на деградацији природних услова и повећање учестаности и интензитета природних непогода (клизишта, бујица, поплава...); – Недостатак довољних финансијских средстава за развој, опремање и обуку надлежних органа, служби и јединица укључених у управљање ризиком;

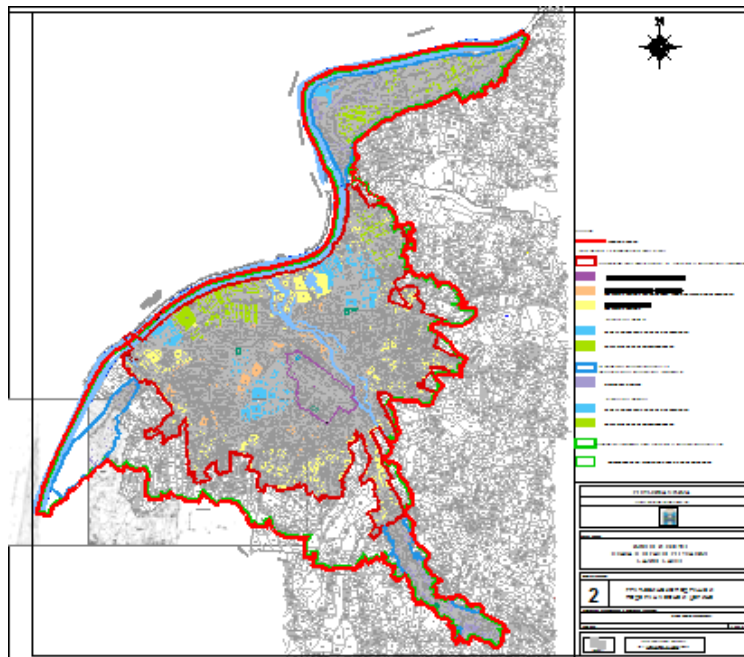
Постојећа планска документација:

1. Просторни план општине Бајина Башта - Сл. лист. општине Бајина Башта“ бр. 10/2012, обрађивач “ЈУГИНУС“ ;
Недостаци: неопходно извршити измену и допуну ПП у складу са природном непогодом која се десила 2014.године ;
Препорука: Неопходна допуна Просторног плана.

Слика 2. Намена површина из Просторног плана општине Бајина Башта

2. Измене и допуне Плана Генералне регулације Бајине Баште (у даљем тексту ПГР) „Сл. лист. општине Бајина Башта“ бр. 4/2011, 4-1/2011 и 6/2014-измене и допуне, обрађивач “ЈУГИНУС“
Недостаци: Непостојање инжењерскогеолошке карте која је саставни део планског документа ПГР на Рефералној карти назначене су зоне са клизиштима и ерозијом. У оквиру плана нису третирани инжењерскогеолошки услови и правила за изградњу, као заштита од елементарних непогода.
Препорука: Неопходна допуна ПГР-а израдом Елаборат о геолошко-геотехничким условима у складу са Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10 одлука УС, 24/11 и 121/12, 42/13–одлука УС, 50/2013–одлука УС, 98/2013–одлука УС, 132/14 и 145/14) и Законом о рударству и геолошким истраживањима("Службени гласник РС", бр. 101/15) ;

Слика 3. Намена површина из ПГР-а Бајине Баште

3. Плана Генералне регулације насеља Перућац (у даљем тексту ПГР) „Сл. лист. општине Бајина Башта“ бр. 5/2011, обрађивач: Архитектонски факултет Универзитета у Београду;

Недостаци: Непостојање инжењерскогеолошке карте која је саставни део планског документа ПГР. У оквиру плана нису третиран инжењерскогеолошки услови и правила за изградњу, као заштита од елементарних непогода.

Препорука: Неопходна допуна ПГР-а израдом Елаборат о геолошко-геотехничким условима у складу са Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10 одлука УС, 24/11 и 121/12, 42/13–одлука УС, 50/2013–одлука УС, 98/2013–одлука УС, 132/14 и 145/14) и Законом о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 101/15) ;

Слика 4. Намена површина из ПГР насеља Перућац

4. Планови детаљне регулације (ДУП, РП, ПДР)

Недостаци: Постоје планови детаљније разаде, али ниједан плански документ не садржи инжењерско-геолошку карту и није третирао заштиту од елементарних непогода.

Препорука: Неопходна допуна или израда нових ПДР израдом Елабората о геолошко-геотехничким условима у складу са Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10 одлука УС, 24/11 и 121/12, 42/13–одлука УС, 50/2013–одлука УС, 98/2013–одлука УС, 132/14 и 145/14) и Законом о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 101/15) ;

Непостојећа планска документа:

1. Оперативни план одбране од поплава
2. Процена угрожености од елементарних непогода и других несрећа

Непостојећа документација:

1. План издвајања ерозионих подручја
2. Катастар бујичних токова
3. Катастар изведених противерозионих и радова за одбрану од бујичних поплава
4. Катастар нестабилних падина
5. Катастар клизишта
6. Мултихазардне карате

ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. Израда рефералних карата природних хазарда за територију општине Бајина Башта
  - Катастар клизишта на територији општине
  - Катастар угрожености територије општине природним хазардима (мултихазард карта)
2. Административно и институционално јачање локалних капацитета
  - Техничко и стручно јачање локалних капацитета ради превентивне заштите од природних непогода